

Dr. Hagai Kalai, Adv.
Ohad Rosen, Adv.
Karin Wind, Adv.
Natan Shvartsman, Adv.
Adia Shenvald, Adv.
Eyal Weiss, Adv.
Yael Wiesel, Adv.
Oz Pinhas, Adv.
Lior Sokol, Adv.
Itamar Avneri, Adv.
Romy Weinfeld, Adv.
Omer Haritan, Adv.
Aya Kees, Adv.
Odelia Kessous, Adv.

ד"ר חגי קלעי, עו"ד
אוהד רוזן, עו"ד
קרין וינד, עו"ד
נתן שוורצמן, עו"ד
עדיה שיינוולד, עו"ד
אייל וייס, עו"ד
יעל ויזל, עו"ד
עוז פנחס, עו"ד
ליאור סוקול, עו"ד
איתמר אבנרי, עו"ד
רומי ויינפלד, עו"ד
עומר חריטן, עו"ד
איה קיס, עו"ד
אודליה קסוס, עו"ד

קלעי, רוזן ושות' עורכי דין
KALAI, ROSEN & CO. ADVOCATES

Jacob Sabo, Adv. (Of Counsel)
Also admitted in New York

יעקב סבו, עו"ד (יועץ)
מוסמך גם במדינת ניו יורק

22 מרץ 2026

באמצעות דוא"ל

לכבוד,
ח"כ איתמר בן גביר, השר לביטחון לאומי
רב-ניצב דני לוי, מפכ"ל משטרת ישראל
עו"ד אלעזר כהנא, היועץ המשפטי של משטרת ישראל
עו"ד גלי בהרב מיארה, היועצת המשפטית לממשלה

שלום רב,

הנדון: מכתב מיצוי הליכים - טיפול לא חוקי בעבירות ביטוי והסתה

סימוכין: מכתבי מרשותנו מיום 19.3.2026

בשם מרשותנו, זולת – לשוויון וזכויות-אדם (ע"ר 580679371), וחברת הכנסת אפרת רייטן, הרינו לפנות אליכם בדרישה לעצור לאלתר את פעילות "מדור ההסתות" – כך שטיפול בעבירות ביטוי והסתה יבוצע אך ורק תחת אגף חקירות ומודיעין (אח"מ), ולבטל לאלתר את מדיניות "העברת שמות" לביצוע חקירה, בירור או ניטור אחר אזרחים ללא חשד סביר וקונקרטי לביצוע עבירת ביטוי או הסתה.

א. רקע – חקירת עבירות ביטוי והסתה

1. כפי שקבע כב' ממלא מקום הנשיא (בדימו') ע' פוגלמן: "אופייה העצמאי והממלכתי של המשטרה מהווה נדבך מרכזי בהגנה על זכויות הפרט, אשר עלולות להיות מושפעות מהפעלת סמכויותיה. מדובר בעיקרון חיוני להבטחת שימוש ראוי בסמכויותיה של המשטרה. עצמאות המשטרה וממלכתיותה מעצימות את מחויבותה לאינטרס הציבורי הכולל, ומסייעות בהבטחת יישום שוויוני של החוק" (בג"ץ מעצמות את מחויבותה לאינטרס הציבורי הכולל, ומסייעות בהבטחת יישום שוויוני של החוק" (בג"ץ 8987/22 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' הכנסת (2.1.2025), להלן: "בג"ץ פקודת המשטרה").
2. הדברים יפים במיוחד בכל הנוגע לניהול חקירה פלילית. "האפשרות כי החלטה בדבר פתיחה בחקירה פלילית והשימוש בסמכויות השלטוניות הפוגעניות הכרוכות בה, ייעשו שלא מטעמים ענייניים או מקצועיים, מהווה פגיעה בגרעין הלגיטימציה של עצם החקירה הפלילית" (שם, בפס' 179).
3. על שום כך, תחום החקירות הפליליות מרוכז תחת אגף החקירות והמודיעין (אח"מ), אגף הפועל באופן עצמאי כאשר מוטלת עליו "מרותו של החוק בלבד" (מתוך הוועדה הציבורית לחוק משטרה חדש, 1994, "ועדת צדוק"). ריכוז זה נועד להבטיח כי סמכויות החקירה יופעלו על ידי גורמי מקצוע עצמאיים,

המונחים מקצועית על ידי היועץ המשפטי לממשלה ופרקליט המדינה, תוך יצירת חיץ מוחלט מכל השפעה או לחץ פוליטי.

4. הדרישה לעצמאות וממלכתיות של אגף החקירות מתעצמת ביחס ל"עבירות ביטוי" הטומנות בחובן רגישות מיוחדת, עקב החשש מיצירת "אפקט מצנן" על שיח דמוקרטי וחופש הביטוי.

5. לכן, הנחיה מס' 14.12 – "אישור לפתיחה בחקירה ולהעמדה לדין בעבירות או עניינים בעלי רגישות מיוחדת" של פרקליט המדינה (להלן: "הנחית פרקליט המדינה"), קובעת כי פתיחה בחקירה במקרים בהם קיים חשד לביצוע "עבירות ביטוי" והסתה **דורשת את אישור הפרקליטות**.

נספח 1: הנחית פרקליט המדינה מס' 14.12.

6. בשנים האחרונות, נעשו שורת ניסיונות לפגוע בעיקרון הכה מהותי של עצמאות וממלכתיות גופי חקירה.
7. הניסיון הראשון נעשה במסגרת "תיקון מס' 37" לפקודת המשטרה. במסגרת תיקון זה, ניתנה לשר לביטחון לאומי סמכות להתוות מדיניות בתחום החקירות. בית המשפט העליון דחה ניסיון זה, והורה על בטלותה של הוראה זו (עניין **פקודת המשטרה**).

8. בניסיון נוסף לפגוע בעצמאות גופי החקירה, סירב השר לביטחון לאומי לאשר את קידומה של רפ"ק סבן, אשר כיהנה כעוזרת ראש אח"מ, לדרגת סנ"צ. בית המשפט קיבל עתירה שהוגשה בעניין, והורה לשר לאשר את דרגתה של רפ"ק סבן, תוך שקבע כי הוצגו לו "**צָבָר של אינדיקציות שדי בו כדי ליצור ספק מהותי וממשי הנסמך על חשד סביר וממשי לכך שביסוד ההימנעות מקידומה של העותרת בדרגה עומדים שיקולים זרים ובלתי ענייניים נוכח מעורבותה בחקירות ראש הממשלה ויועציו [...]** החלטה ביחס לקידום קצין משטרה הנגועה בפגמים והמעלה חשש לשיקולים זרים עלולה לפגוע בעצמאות המשטרה ולהרתיע את חוקריה בכלל ואת אלה האמונים על חקירות אנשי ציבור בפרט" (עת"מ מינהליים י-08) 60933-09-25 רפ"ק **רינת סבן נ' השר לביטחון לאומי** (9.2.2026). נכון לכתובת שורות אלו, השר לביטחון לאומי נמנע מקיום פסק הדין.

9. ניסיון אחר הנוגע בפרט לעבירות ביטוי והסתה, הוא הצעת החוק שמרחיבה את עבירות הביטוי מכוח חוק המאבק בטרור ומבטלת, לגבי אכיפתם, את ההנחיה המטילה פיקוח של הפרקליטות על פתיחה בחקירה של עבירות ביטוי (הצעת חוק המאבק בטרור (תיקון מס' 12), התשפ"ו-2025). הצעה זו כבר עומדת בפני קריאה שניה ושלישית בכנסת והיא מעוררת חשד כבד להסרת הרסנים הנדרשים בחקירת עבירות ביטוי.

10. כפי שיפורט להלן, מכתב זה עניינו בניסיון נוסף לפגוע בעצמאות גופי החקירה במשטרה.

ב. הקמת "מדור הסתות", אשר כפוף לסמפכ"ל

11. ביום 20.1.2026, פורסם כי בהובלת השר לביטחון לאומי, הוקמה יחידה חדשה בשם "מדור הסתות", אליה הועברה הסמכות לחקור "עבירות ביטוי והסתה". יחידה זו, אינה כפופה לאח"מ, אלא כפופה ישירות לסגן המפקח הכללי (הסמפכ"ל).

12. עוד עולה מהפרסום, כי השר לביטחון לאומי מינה לראש המדור את סנ"צ אודי רונן. סנ"צ רונן (אשר היה אז רפ"ק) נפגש ביחידות עם השר בפגישה "דחופה", חודשים ארוכים בטרם הוקם המדור, בפגישה שכותרתה ביומן השר הייתה "אודי רונן- רמד הסתה". סנ"צ רונן אף נשלח במפתיע כנציג המשטרה בדיון ועדת החוקה חוק ומשפט בעניין עבירות הסתה (בהתערבות המשטרה וראש אח"מ, כך דווח, הוחלט לבסוף שהוא לא יגיע והמשטרה לא שלחה נציג לוועדה).

נספח 2: כתבתו של רועי ינובסקי "המהלך של בן גביר: קצין מטעמו יחקור התבטאויות הסתה" באתר "כאן", מיום 20.1.2026.

13. במכתב שכתבו המשנים ליועצת המשפטית לממשלה ליועמ"ש המשטרה מיום 29.1.2026, הביעו השניים חשש כבד מהקמת "מדור ההסתות". בכלל זה, הבהירו המשנים כי: "נוכח הפגיעה הפוטנציאלית בחופש הביטוי הכרוכה בחקירות של עבירות בתחום זה, הטיפול גם בחקירות. אלו מרוכז אצל גורמי המקצוע והמומחיות בחטיבת החקירות, שבתוך אגף החקירות והמודיעין". עוד הבהירו כי: "על פני הדברים מתעורר חשש של ממש כי בשינוי המדובר יש כדי לאפשר דריסת רגל פוליטית בתחום החקירות, בניגוד לקביעות בפסק הדין". על כן, קבעו כי אין מקום לקדם את השינוי המבני כאמור עד לביצוע בירור סדור של העניין על-ידי הייעוץ המשפטי. מכתב זה לא זכה למענה.

נספח 3: מכתב המשנים ליועצת המשפטית לממשלה מיום 29.1.2026.

14. לא זו אף זו, כפי שפורסם ביום 19.3.2026, המדור, בראשותו של סני"צ רונן, החל לפעול.
15. יתרה מכך, כבר עתה, חודשים ספורים מהקמת היחידה, פורסמו ראיות המעידות כי המדור לא רק פוטנציאלית, אלא הלכה למעשה מיישם מדיניות חקירה פסולה הטבולה עמוק בשיקולים זרים.
16. מפרסום של תאגיד השידור הציבורי מיום 19.3.2026, עולה כי סני"צ רונן פנה לקציני משטרה בהודעה הבאה:

"בוקר טוב, תעבירו לי יעדים ושמות שמעניינים או מטרידים או מוכרים לכם. נראה מה ואם ניתן לעשות מולם מהמקום של רשתות ועוד. כל שם שצץ פשוט תעבירו, מה אכפת לכם? אולי נמצא דרך מעניינת להפיל אותו ולסייע. גם אם לדעתכם הם 'רק' עברייני רכוש, נשק, אלימות, ולא טרור לכו תדעו".

17. בהודעה נוספת כתב סני"צ רונן:

"מחדד לאור שאלות... פשוט תעיפו אליי בשגרה שלכם כל מה שמוכר כל מה שקופץ חדש או ישן אפילו שם אחד בודדים עשרות, מאות, או אלפים לכולם צריך להגיע בכל הכלים ננסה בכמה כיוונים כל כלב ביג"י יומו".

נספח 4: כתבתו של רועי ינובסקי "ההודעות ששלח הקצין שמינה בן גביר לטיפול בהסתות: "כל כלב יבוא יומו" באתר "כאן", מיום 20.3.2026.

18. לא חשד לביצוע "עבירות ביטוי והסתה" מניע ניטור וחקירה של אזרחים; גם לא אישור הפרקליטות; אלא די בכך ששוטר זה או אחר מנה "שם" כדי שיופעל כנגדו מערך ניטור יזום, שתכליתו "לדוג" התבטאויות אלו או אחרות ולפתוח כנגדו בחקירה פלילית.

19. כפי שיפורט להלן, מדובר בפעילות בלתי חוקית; המשמשת כלי לרדיפה (פוליטית), או שאינה פוליטית; היוצרת "אפקט מצנן" לביטוי; אשר היא במהותה אכיפה בררנית; והיא פוגעת באופן מהותי בזכויות יסוד.

20. ואם לא די בכך, השר לביטחון לאומי מאשר בתגובתו, אשר פורסמה בכתבתו של רועי ינובסקי, כי הוא עצמו היה מיוזמי הקמת המדור "מדור ההסתות שהקמתי יחד עם המפכ"ל", וכי המדור פעיל למרות הנחיות המשנים ליועמ"ש. השר נתן גיבוי מלא לפעולות שביצע סני"צ רונן במסגרת המדור.

21. בעקבות חשיפה זו, דרשו מרשתנו, ח"כ אפרת רייטן, במכתבה מיום 19.3.2026, לעצור לאלתר את פעילות המדור. מרשתנו הנוספת, עמותת זולת – לשוויון וזכויות-אדם, דרשה במכתב מאותו היום לקיום דיון דחוף בוועדה לביקורת המדינה. גם מכתבים אלו נותרו ללא מענה.

נספח 5: מכתב חברת הכנסת אפרת רייטן מיום 19.3.2026.

נספח 6: מכתב עמותת זולת מיום 19.3.2026.

22. ביום 22.3.2026, שלחו המשנים ליועמ"ש מכתב נוסף למפכ"ל. במכתב זה, קבעו בין היתר כי: "בנסיבות אלה, מתעורר בהקשר זה גם חשש כבד להתערבות פסולה של השר בעצמאות שיקול הדעת המקצועי של המשטרה, באופן שיש בו כדי לערער את עקרון אי-התלות של גורמי האכיפה, ולכרסם בעקרונות יסוד של שלטון החוק והמשטר הדמוקרטי".

23. המכתב נחתם בדברים הבאים: "בשים לב לרגישות הנושא ולהשפעתו הישירה על זכויות היסוד, אכיפת החוק והשוויון בפני החוק, עד לביורור כמפורט במכתבנו שבסמך, לא ניתן לקדם את העניין בכל דרך שהיא. לפיכך, נדרשת התערבותך להפסקה מיידית של פעילות מדור ההסתות החדש ושל הקצין העומד בראשו".

נספח 7: מכתב המשנים ליועמ"ש מיום 22.3.2026.

24. שעות בודדות לאחר פרסום המכתב, פורסמה תשובת המפכ"ל. בתשובה זו, המפכ"ל מתעלם מהטענות החמורות שעלו במכתבי המשנים ליועמ"ש. בכלל זה, המפכ"ל מתעלם מהמדיניות החמורה העולה מהודעות סני"צ רונן, ומסתפק בטענה בעלמא כי ההודעות פורסמו "באופן מגמתי וחלקי, תוך התעלמות מהודעות נוספות שכתב הקצין ובהן הסביר את אמירותיו וכוונותיו". קשה להלום איזה הסבר מספק יש לדרישה לקבל שמות של כל מי "שמעניינים או מטרידים או מוכרים לכם", וכי "אולי נמצא דרך מעניינת להפיל אותו ולסייע. גם אם לדעתכם הם 'רק' עברייני רכוש, נשק, אלימות, ולא טרור לנו תדעו", ולחתום את דבריו באמירה: "כל כלב ביגיי יומו". מכל מקום, בתשובת המפכ"ל אין ולו ראשית הסבר לאמירות חמורות אלו.

25. עוד מתעלם המפכ"ל ממעורבות השר בהקמת המדור (בה הודה השר במפורש), ובמינוי סני"צ רונן (אשר נפגש ביחידות עם השר חודשים לפני הקמת המדור).

26. המפכ"ל גם מסתפק בטענה כללית לפיה הוא האחראי לקביעת המבנה הארגוני של משטרת ישראל, וזאת מבלי לספק ולו ראשית הסבר מדוע נדרשה הקמת מדור ההסתות, בנפרד מאח"מ ובכפיפות הסמפכ"ל.

27. המפכ"ל מסיים את מכתבו בדחיית "בקשת" המשנים ליועמ"ש להקפיא את פעילות מדור ההסתות, וב"דרישה" שלא יתערבו במינויים ו/או בכפיפות של קצין זה או אחר במשטרה. מכאן, נראה כי המפכ"ל אינו מתכוון לפעול בהתאם לעמדה המחייבת של היעוץ המשפטי – וימשיך להפעיל את "מדור ההסתות", ולא מתכוון לספק נימוקים או הסברים כפי שנדרש ממנו. על כן, אין מנוס ממשלוח מכתב זה כמיצוי הליכים אחרון בטרם נקיטת הליכים משפטיים.

נספח 8: תשובת המפכ"ל מיום 22.3.2026.

28. להלן, נפרט בתמצית מדוע הן הקמת "מדור ההסתה", והן מדיניות האכיפה בה נוקט המדור כפי שעלתה מהודעות העומד בראשו, הן בלתי חוקיות.

ג. הקמת "מדור הסתה" אשר כפוף לסמפכ"ל היא בלתי חוקית

29. הקמת "מדור הסתה", מדור נפרד וחדש שאינו כפוף לאגף החקירות והמודיעין, אלא כפוף ישירות לסמפכ"ל, היא בלתי חוקית במספר מישורים.

30. ראשית, במישור הסמכות. עקרון חוקיות המינהל קובע כי רשות מנהלית רשאית לפעול רק בהתאם לסמכויות שהוקנו לה בחוק (בג"ץ 1405/14 סליון נ' המשנה למנכ"ל משרד הבריאות (7.8.2014)).

31. התערבות השר לביטחון לאומי בחקירות פליליות, במישרין או בעקיפין, היא פעולה בחוסר סמכות. בית המשפט העליון קבע בעניין פקודת המשטרה כי לא זו בלבד שלשר אין סמכות להתערב במדיניות

חקירה, לא ניתן להקנות לו סמכות כאמור. הדברים נכונים קל וחומר ביחס לחקירה של "עבירות ביטוי והסתה" הדורשות רגישות מיוחדת.

32. בענייננו, השר לביטחון לאומי מודה כי התערב במבנה הארגוני של אגף החקירות והמודיעין, והיה מיוזמי הקמת "מדור ההסתות" המוציא סמכויות חקירה מאגף החקירות והמודיעין, ואף מינה את ראש המדור, באופן שמשפיע במישרין (ולמצער בעקיפין) על מדיניות החקירות בעבירות אלה.

33. התערבות זו אינה אך אסורה עקב חוסר סמכות, היא גם הפרה של פסק הדין בעניין **פקודת המשטרה**.

34. שנית, במישור ההליכי. אפילו הייתה לשר סמכות לפגוע בסמכויות אח"מ ולהחליט על הקמת מדור נפרד שכפוף לסמפכ"ל, ואף אם השר לא היה מעורב בהקמת המדור, על החלטה זו להיות מבוססת על תשתית עובדתית. בכלל זה, נדרשת קבלת עמדה של גורמי מקצוע, ביצוע הליך סדור של עבודת מטה ובחינה של חלופות למתווה שנבחר. בהיעדר כל אלו, ברי כי **ההחלטה לא התקבלה בהתבסס על תשתית עובדתית מספקת** (השוו: בג"ץ 18225-06-25 גילון נ' ממשלת ישראל (14.12.2025), בפס' 48 לפסק דינו של כב' הנשיא עמית).

35. כמו כן, הלכה היא כי הסמכות לקבוע מדיניות בעניינים של הזכות לחופש ביטוי, **מחייבת היועצות עם היועצת המשפטית לממשלה** (עניין **פקודת המשטרה**, בפס' 150-145).

36. בענייננו, נראה כי ההחלטה להקים את "מדור הסתות" התקבלה ללא תשתית עובדתית כלל. נראה כי לא בוצעה עבודת מטה, ולראייה התעלמות המפכ"ל מדרישת המשנים ליועמ"ש להציג עבודת מטה כאמור. לא זו אף זו, פגישת השר עם סנ"צ רונן חודשים לפני הקמת "מדור הסתות", והגדרת פגישה זו כפגישה עם ראש מדור הסתות (הגם שהיחידה טרם הוקמה), מעידה כי השר החליט מראש על הקמת המדור בכלל, ועל מינוי סנ"צ רונן בפרט, וכי מדור זה נתפר עבור סנ"צ רונן בהחלטת השר. השר או המפכ"ל אף לא קיימו היועצות עם היועצת המשפטית לממשלה (ובאופן אבסורדי ובלתי חוקי, המפכ"ל "דורש" שהייעוץ המשפטי לא יתערב בהחלטות אלו).

37. שלישית, במישור המהותי. פיצול גוף החקירות של "עבירות ביטוי" מאגף החקירות והמודיעין והכפפתו לסמפכ"ל פוגעת בעצמאות ובמקצועיות של המשטרה בכלל, ושל החקירות הפליליות בפרט. כך, בין היתר, אותו מדור אינו כפוף להוראות והנחיות הדרג המקצועי באח"מ, ואינו נמצא תחת הפיקוח של הגורמים המקצועיים באח"מ. אדרבא, המדור כפוף לגורם פיקודי, הפועל בצמידות לדרג הפוליטי.

38. הדברים נכונים על אחת כמה וכמה במקרה דנא. מהודאותיו ופעולותיו, עולה כי השר מעורב באופן אישי בהקמת המדור, במינוי ראש המדור ו בפעילות המדור. מכך, עולה חשש ממשי כי החלטות בעניין חקירות, ובנושאים כה רגישים, יהיו מושפעות משיקולים זרים ופוליטיים. זאת, קל וחומר על רקע ניסיונות העבר של השר להרחיב את התערבותו בענייני חקירות פליליות.

39. למותר לציין כי פגיעה בעצמאות החקירות של "עבירות ביטוי והסתה", תוך מעורבות פוליטית של השר, היא פגיעה בחופש הביטוי. היא יוצרת "אפקט מצנן" לשיח דמוקרטי, ובפרט לביטויים המהווים ביקורת על השלטון בכלל, ועל השר לביטחון לאומי והמשטרה בפרט. על הזכות לחופש ביטוי נקבע כי היא שייכת "לאותן חירויות המעצבות את אופיו של המשטר בישראל כמשטר דמוקרטי" (בג"ץ 153/83 לוי נ' מפקד המחוז הדרומי של משטרת ישראל, פ"ד לח(2) 393, 398 (1984)).

40. ודוק – לא מדובר בחשש גרידא. כפי שיפורט להלן, מקצת הפעילות של "מדור ההסתות" שנחשפה, מעידה כי כבר עם הקמת המדור, הוא עוסק בפעילות לא חוקית הפוגעת פגיעה ממשית בחופש הביטוי.

ד. מדיניות ניטור יזום של אזרחים לדיגיטציה עבירות ביטוי הוא בלתי חוקי

41. מהודעות סנ"צ רונן לקציני המשטרה, עולה כי "מדור ההסתות" מיישם מדיניות של ניטור יזום אחר אזרחים, לפי רשימה שמסרו שוטרים אחרים (ואולי גם גורמים נוספים), כדי "לדוג" ביצוע עבירות ביטוי על-ידי אותם אזרחים. מדיניות זו היא אסורה, וגם זאת במספר מישורים.
42. ראשית, במישור הסמכות. למשטרה אין סמכות לנטר באופן יזום אחר אזרחים כדי "לדוג" עבירות, מבלי שקיימת תשתית ראייתית כלשהי המקימה חשד סביר לביצוע עבירות על-ידי אותם אזרחים.
43. סמכותה של המשטרה לנטר פעילות של אדם, היא אך ורק במסגרת חקירה. חקירה כנגד אדם, יכולה להיפתח רק כאשר קיים חשד סביר, מבוסס תשתית ראייתית, על ביצוע עבירה קונקרטית.
44. כך קובע סעיף 59 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982: "נודע למשטרה על ביצוע עבירה, אם על פי תלונה ואם בכל דרך אחרת, תפתח בחקירה; אולם בעבירה שאינה פשע רשאי קצין משטרה בדרגת פקד ומעלה להורות שלא לחקור אם היה סבור שנסכיבות העניין בכללותן אינן מתאימות לפתיחה בחקירה או אם היתה רשות אחרת מוסמכת על פי דין לחקור בעבירה".
45. במילים אחרות, החוק קובע כי המידע אודות העבירה קודם לחקירה אודות האדם. מדיניות "מדור ההסתות" העולה מתוך הודעות סנ"צ רונן (ומגובה על-ידי השר לביטחון לאומי והמפכ"ל), היא הפוכה – המידע אודות האדם קודם למידע אודות עבירה.
46. על אי-החוקיות של מדיניות מסוג "מסע דיג" לאיתור עבירות ניתן ללמוד מפסק הדין בעניין טבקה. באותו המקרה, נדונה מדיניות של דרישה להציג תעודת זהות כדי לאפשר לשוטרים "ליצור מגע" עם מי שהתנהגותו מעוררת חשד לטעמים, ולערוך לגביו בירור. בית המשפט העליון קבע כי מדיניות זו אינה חוקית, וכי אין לשוטר סמכות לבצע פעולה שהיא "אך כלי" לצורך ביצוע "מסע דיג" ביחס לאדם שהתנהגותו אינה מעוררת חשד סביר לביצוע עבירה" (בג"ץ 4455/19 עמותת טבקה - צדק ושוויון ליוצאי אתיופיה נ' משטרת ישראל (25.1.2021)). כך נכון גם בענייננו.
47. ואם לא די בכך, ניטור יזום של אזרחים עולה כדי חקירה ב"עבירות ביטוי והסתה", מבלי שהתקבל אישור הפרקליטות. גם בכך, מדיניות "מדור ההסתות" אינה בסמכות.
48. שנית, במישור המהותי. מדיניות זו, אינה אך מבוססת על שיקולים זרים, היא גם מהווה פגיעה חמורה בזכויות יסוד, ובכלל זה בחופש הביטוי, הזכות להליך הוגן והזכות לפרטיות.
49. מדיניות זו פוגעת בחופש הביטוי, בכך שיוצרת "אפקט מצנן" להשתתפות אזרחים בשיח הדמוקרטי. אזרחים אשר יודעים או חושדים כי שמם נמסר לאותו "מדור הסתות" – אם כי הם פעילים פוליטיים אשר הביעו עמדות נגד פעילו המשטרה או השר; אם כי הם אזרחים אשר הסתכסכו עם המשטרה או עם שוטר (למשל, הגישו תלונה על שוטר, נעצרו בהפגנה, הגישו הליך משפטי נגד המשטרה וכיו"ב); ואם כי יש להם סכסוך אישי עם שוטר זה או אחר – כל אלו ידעו כי הם תחת העין הפקוחה של משטרת ישראל, ועליהם לנקוט בזהירות יתרה, ולהימנע מביטויים שנויים במחלוקת, אפילו אינם עולים כדי עבירה.
50. מדיניות זו פוגעת גם בזכות להליך הוגן. כך למשל, היא פוגע בזכותו של אדם כי מדיניות האכיפה תופעל כלפיו באופן ענייני, שוויוני וסביר, ולא בצורה בררנית (בג"ץ 6396/96 זקין נ' ראש-עיריית באר-שבע, נג(3) 289 (1999), בפס' 16). כב' השופט (כתוארו אז) ברק קבע זה מכבר: "פעלה ראויה של ההליך הפלילי מבוססת על אמון הציבור ברשויות התביעה ועל אמונה כי הן מקבלות החלטותיהן מתוך שוויון. הגשת אישומים בדרך מפלה פוגעת באמון הציבור ברשויות התביעה. פגיעה זו קשה היא למשטר הדמוקרטי".
51. כפי שנאסר על המשטרה לדרוש הצגה של תעודת זהות כדי "לדוג" עבירות, בין היתר מכיוון שיש בכך אכיפה בררנית כלפי קבוצות מיעוטים, כך יש לאסור גם על ניטור יזום של אזרחים אשר אין כל בסיס

ראייתי לחשד שביצעו "עבירות ביטוי והסתה", חלף ביצוע חקירה עניינית של עבירות על בסיס תשתית ראייתית ועניינית.

52. מדיניות זו פוגעת גם בזכות לפרטיות. אנשים אשר יודעים או חושדים כי הם נמצאים באותה "רשימה שחורה", נמצאים בתודעה של מעקב מתמיד. יפים על כך דבריה של כב' הנשיאה (בדימ') בייניש: "הידיעה כי עיניהן של רשויות החקירה פקוחות ויכולות לבחון כל אדם בכל מקום ובכל שעה - השפעה "ממשמעת" על התנהלותו של האדם, גם במרחב הפרטי" (בג"ץ 3809/08 האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' משטרת ישראל (28.5.2012)). עוד נקבע כי לתחושת המעקב ואפקט המשטור יש: "השלכות אף במישור החירות של הפרט, שכן ההנחה היא שהוא יימנע מלפעול בחופשיות תחת עיניו הפקוחות של המשטור" (בג"ץ 6732/20 האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' הכנסת (1.3.2021)).

53. הנה אפוא, מדיניות חקירת אדם, ולא חקירת עבירה, פוגעת קשה בזכויות יסוד.

54. לא למותר לציין כי הפגיעה בזכויות היסוד, לצד העובדה שאותו "מדור הסתות" הוקם ללא עבודת מטה ותוך מעורבות פוליטית של השר – יוצרת חשש ממשי כי מדובר בניסיון רדיפה פוליטית, בשנה בה צפויות להתקיים בחירות לכנסת, החותר תחת עקרונות היסוד של הדמוקרטיה.

ה. סוף דבר

55. לאור כל המפורט לעיל, אנו פונים אליכם בדרישה אחרונה **לעצור לאלתר** את פעילות "מדור ההסתות" – כך שטיפול בעבירות ביטוי והסתה יבוצע אך ורק תחת אגף חקירות ומודיעין (אח"מ), **ולבטל לאלתר** את מדיניות "העברת שמות" לביצוע חקירה, בירור או ניטור אחר אזרחים ללא חשד סביר וקונקרטי לביצוע עבירת ביטוי או הסתה.

בכבוד רב ובברכה,

ליאור סוקול, עו"ד

ד"ר חגי קלעי, עו"ד